

Preekschets: Romeinen 1:1–17

Thema: “Eerst voor de Jood, en ook voor de Griek.” (Romeinen 1:16–17)

Ds. Tjerko van der Wouden

Inleiding

Schaam je je wel eens voor het evangelie?

Niet hardop misschien. Maar wel in de praktijk: op je werk, tussen vrienden, in gesprekken waarin geloof ineens ter sprake komt in negatieve zin.

Paulus begint zijn brief aan de gemeente in Rome met iets wat op het eerste gezicht heel persoonlijk lijkt: zijn eigen roeping. Maar al snel wordt duidelijk: dit gaat niet over Paulus alleen. Dit gaat over het evangelie zelf.

Daarom lezen we uit de brief van Paulus aan de Romeinen 1:1-17 (focus op vers 16 en 17)

Overwegingen bij Romeinen 1:1–15: Paulus en het evangelie

Paulus opent met gewichtige woorden: hij is “dienstknecht van Jezus Christus”, “een geroepen apostel” en “afgezonderd tot het evangelie van God”. Dat is geen zelfverheffing, maar juist het tegenovergestelde.

Paulus weet waar hij vandaan komt. Hij was geen vanzelfsprekend voorstander van dit evangelie, maar juist een vervolger ervan. Een man die de gemeente van Christus erg veel schade toebracht. En toch klinkt er voor hem een roeping. Misschien wel juist vanwege zijn achtergrond.

Op weg naar Damascus wordt zijn leven onderbroken door het licht van Christus. Niet een geleidelijke verandering, maar een breuk: Jezus noemt hem twee keer bij zijn naam (dit zien we vaker in de Bijbel als mensen geroepen worden o.a. bij Samuël).

Vanaf dat moment wordt alles anders. De vervolger wordt getuige. De tegenstander wordt dienaar. De afbreker wordt opbouwer.

Hier zie je: het evangelie begint niet bij menselijke geschiktheid, maar bij goddelijke redding.

Paulus benadrukt direct dat dit evangelie niet nieuw is. Het is “tevoren beloofd in de heilige Schriften”.

Het evangelie is geen losstaand nieuw idee, maar de vervulling van wat God al heeft gezegd. En de inhoud van dat evangelie is niet allereerst een leer, maar een Persoon: “Jezus Christus, uit het geslacht van David,” Echt mens, echt geschiedenis, echt Israël.

“Aangewezen als Zoon van God in kracht door de opstanding.” Echt God, levend en heersend. Zo kan Hij de zondige mens redden (HC, zondag 5 en 6).

Het evangelie heeft dus een dubbele wortel:

1. In Israël (David), uitmondend in Jezus Christus, de mens
2. In Jezus Christus, Gods eigen kracht, God zelf, door de opstanding.

Paulus zegt dat hij genade ontvangen heeft om het evangelie te verkondigen “aan alle volken”. Het is een beweging met richting: het begint in Israël, bij Israël, door de Jood Jezus Christus en gaat in de wereld.

Kern van de preek: Romeinen 1:16–17

“16 Want ik schaam mij niet voor het Evangelie van Christus, want het is een kracht van God tot zaligheid voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood, en ook voor de Griek.

17 Want de gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, zoals geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.”(HSV)

In Romeinen 1:16 wordt het nog scherper: eerst voor de Jood, en ook voor de Griek. Dit is geen rangorde van waarde, maar een heilshistorische volgorde. God werkt in de geschiedenis via zijn verbond met Israël, en van daaruit naar de volken.

Dat betekent twee dingen tegelijk:

1. Israël blijft de plaats waar God zijn beloften houdt.
2. De volken worden ingesloten in wat God begonnen is in Israël.

Paulus schaamt zich daar niet voor. Integendeel: het is een kracht van God (vers 16). Schaamte is niet alleen emotie, maar ook een sociale druk: je zwijgt omdat je denkt dat het evangelie niet past in de wereld van nu. Misschien krijg je er wel last mee, zeker als het ook over Israël gaat. Paulus draait dat volledig om: het evangelie is geen zwakte, maar kracht. Niet menselijke overtuigingskracht, maar “kracht van God”.

1. Eerst de Jood

“Eerst de Jood” betekent: het evangelie heeft zijn oorsprong niet buiten Israël, maar binnen Gods geschiedenis met Israël. Het verbond, de beloften, de Schriften, de Messias, alles komt daar vandaan. Paulus zegt daarmee niet: Israël is verleden tijd. Maar: Gods trouw aan Israël staat aan het begin van het evangelie. Wie het evangelie begrijpt, kan Israël niet overslaan.

2. En ook voor de Griek

“En ook voor de Griek” betekent: het evangelie blijft niet binnen grenzen. Wat God in Israël begonnen is, breekt open naar de volken. Dat is geen vervanging, maar uitbreiding. Dezelfde Messias, dezelfde genade, dezelfde rechtvaardiging, maar nu wereldwijd zichtbaar.

3. De gerechtigheid van God (vers 17)

“Want de gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof.”

“Gerechtigheid van God” betekent: God doet wat Hij belooft. Hij maakt recht wat gebroken is. Hij blijft trouw aan zijn verbond. “Uit geloof tot geloof” duidt op beweging en voortgang: het geloof dat in Israël gegeven is, wordt niet vervangen, maar uitgebreid en doorgegeven naar de volken. Het is één doorgaande lijn van Gods trouw.

Toepassing

De vraag wordt nu persoonlijk: Schaam ik mij voor dit evangelie?

Niet omdat het zwak is, maar omdat het mij confronteert:

- Met Israël, met de Joden.
- Met discussies in de huidige tijd
- Etc.

Paulus zegt: dit evangelie is kracht. Niet omdat wij trouw zijn, maar omdat God trouw is.

Hij is trouw aan Israël, ook als het moeilijk is. Datzelfde geldt ook voor ons.

Het omgekeerde is ook waar: als God zijn trouw aan Israël opgeeft, dan doet hij dat ook bij ons. Maar God doet dat niet.

En daarom is een evangelie dat sterk verbonden is met Israël een krachtig evangelie.

Tot slot

Het evangelie begint bij Gods trouw aan Israël.
Het breekt open naar de volken.
En het komt tot ons als kracht van God.

Daarom hoeft er geen schaamte te zijn.
Want waar het evangelie verteld wordt, daar is niet de menselijke zwakte aan het woord, maar de kracht waardoor God zondaren rechtvaardigt en een nieuw leven geeft.
“Eerst de Jood, dan de Griek” is het verhaal van Gods trouw die de wereld in gaat.

Gebed

Heer onze God,
U bent de God van Israël en de God van de volken.
Wij danken U voor het evangelie van Jezus Christus, waarin Uw gerechtigheid openbaar wordt.

Neem onze schaamte weg waar wij zwijgen terwijl wij zouden mogen spreken.
Leer ons leven uit Uw kracht, niet uit onze onzekerheid.

Maak ons trouw aan Uw Woord en houd ons vast in het geloof dat van U komt en tot U terugkeert.

Gebedspunten:

- Voor Israël en het Joodse volk, dat God Zijn verbondstrouw zichtbaar maakt en vrede geeft in een tijd van voortdurende spanningen en geweld. Bid ook om bescherming van burgers en om wijsheid voor leiders.
- Voor de kerk wereldwijd, dat christenen zich niet schamen voor het evangelie, maar met liefde, wijsheid en vrijmoedigheid van Christus getuigen, ook in een samenleving waarin geloof steeds minder vanzelfsprekend is.
- Voor vervolgte christenen, die dagelijks ervaren wat Paulus later in de Romeinenbrief ook beschrijft: vasthouden aan het evangelie ondanks tegenstand. Bid om volharding, bescherming en moed.
- Voor de eigen gemeente, dat zij de roeping serieus nemen en oog krijgen voor Israël als bron van het evangelie. Bidt om open deuren voor gesprekken over Israël en het evangelie
- Voor Christenen voor Israël en de boodschap die zij hebben voor de kerk dat God van Zijn volk houdt, nu en altijd.

In de naam van Jezus Christus, onze Heer.
Amen.

Ds. Tjerko van der Wouden is predikant van de Evangelisch Altreformierte Kirche (EAK) Emlichheim